

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, házhoz kordva :
Egész évre . . . 12.- kor. Negyedévre . . . 2.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy hónapra . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő :
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó :
HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán kordva:
Egész évre . . . 12.- kor. Negyedévre . . . 4.50 kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy hónapra . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám.

Bőségszaru — Bécsnek

Debrecen, október 13.

Lukács László ezermester és varázsló. — Szomorú, borus táj az ország anyagi helyzete, a legnehezebb felhő rajta a véderőreform óriási számlája. De jön Lukács László az ország költségvetésével, ráolvass néhány szédítő számot a fejünkre. Hisz mintha mondaná: takarodjatok innen gondok, fejtörések, oszlojtatok borus fellegek! Egyszerre napsugaras lesz a borus tájék és földerülnek az arcok.

Lukács László a fiókjából húzza ki a verőfényt, kinyitja a bőségszarut és egyszerűen lefőrli az ország homlokáról a barázdákat. Olyan költségvetést mutat az országnak, amelyből kitűnik, hogy a katonai kiadásokat nemcsak a kis dolmánya zsebéből tudja kifizetni a magyar, de még fölösleges pénze is marad.

Ime a napsugár, a földerítő verőfény, a mit a zseniális Lukács László a miniszteri tárcájából akkor vesz elő, amikor szükség van rá. És akkor van rá szükség — régi tapasztalat bizonyítja ezt — amikor katonai kiadásokra kell fordítani az ország zsebeit. Ilyenkor csupa derű az expozé és csordultig van az állam kasszája pénzzel.

De nyomban eltűnik a pénzügyminiszter saját találmányu napsugara és nyomban ismét borusra változik a tájék az ország anyagi helyzete körül, mihelyt másra kell a pénz, például a tisztviselők, tanítók, vasutasok helyzetének javítására, vagy régóta várt szociális alkötásokra.

Most, amikor a véderőkérdés teszi komorrá a közhangulatot, a zseniális — Lukács

László kimutatja, hogy nem fájnak nekünk a katonai kiadások.

Birjuk könnyedén.

Bámulatos egyensúlyban vannak a számok, hogy senkinek ne maradjon egy ráncoska sem a homlokán. De ha ezt a szép egyensúlyt szemügyre vesszük és megértjük, hogy így is lehet az ország anyagi képességeit föltüntetni, akkor bizony azzal a kéressel kell Lukács Lászlóhoz fordulnunk, aki ugyszólván az egyetlen államférfiu a jelenlegi kabinetben, hogy az ő zseniális gazdatudományát és napsugarak varázsló erejét akkor is érvényesítse, amikor az ország bőségét nem a katonák érdekében kell demonstrálni.

Eppen ezért a költségvetést, amelyet olyan szép aranytálcán mutatott be, az ország mégis csak vegyes érzellemmel fogja fogadni. Mert a költségvetés végső summái szerint való igaz, hogy kibirjuk a véderőreformra szánt kiadásokat és az egész megterhelést, csak az a kérdés: hogyan birjuk ki?

Erre megtaláljuk a költségvetés érdekes jövedelmi emelkedéseiben a feleletet, vagyis ha megtudjuk, hogy milyen pénzügyi operációkkal jut egyensúlyba a Lukács László költségvetése.

Megtudjuk, hogy közvetet és közvetlen uton mégis csak a közönséget fogja terheln az a rengeteg kiadás, amelybe Bécs katonai reformja kerül.

Nincs a költségvetésben semmiféle új adósróf, nem látunk még eddig nem szerepelt jövedelmi forrásokat megnyitni, csak egyes régi tételeket emel fel a remény biztos emeltyűjével a költségvetés.

Igy a dohányjövédék emelkedni fog husz

millióval. Az államvasut bevétele ötvenöt millióval. Lesznek még más jövedelmi emelkedések is. Szédítők annyiban, hogy ezek a nagy summák mutatják olyan elviselhetőnek a katonai terheket. De annyira mégsem szédítők, hogy meg ne látna az ember: hol és milyen teher fog a közönségre haramlani.

Mert ugyan ki fizeti a vasuton a személy és teherszállítás megdrágulását? A közönség. Kit terhel a dohányjövédék várható emelkedése? A közönséget. Ki tölti meg tehát az állam kasszáját, hogy csordultig legyen és még fölöslege is legyen? A közönség.

Bizony, ez a kedvező expozé sem kedvez nagyon az adófizető közönségnek. Nem kedvez különösen ott, ahol régóta várt szociális gondoskodások tételeit keressük és ahol csak morzsákat kap az ország.

Ha ennek a várakozásnak és ezeknek az égető szociális szükségleteknek kárpótlást akar nyújtani a törvényhozás, ezt csak munkával, — megkettőztetett szorgalmu népjóléti törvényalkotással nyújthatja.

Ezt különösen most kell a parlamentnek jelkiismerete egész súfjával megszivlelnie, amikor béketárgyalások igyekeznek a képviselőházat munkaképessé tenni.

Valami reményteljes kilátás nincsen ugyan arra, hogy ezek a béketárgyalások eredményre is fognak vezetni. De döntő sullyal kellene esni a mérlegbe annak a tapasztalatnak, hogy égető szociális szükségletek kielégítését várja az ország a parlamenttől, mert csak így fogja tudni a költségvetés pompázó fölöslegét — kihaverni az ország adózó népe.

Öreg akták.

Irtá: TÖMÖRKÉNY ISTVÁN.

Valami nyolc-tíz év előtt fiatal csendőrtiszt jött a hivatalomba abban az irányban, hogy a Ráday-korszak elől lehetne-e valamiféle hiteles adatokat nálunk összeszedni.

— Hiteles adatokat? A jó isten maga tudja csak, hogy hol lehetnek? Minek kellenének azok a főhadnagy urnak?

Elmondja, hogy a magyar királyi csendőrség történetének a megírásához kellene. Ha megírná a csendőrség története, valamely előszófélebe be kellene mutatni azokat a közbiztonsági állapotokat, amik a királyi, katonailag szervezett csendőrség felállítását szükségessé tették. Hogy miért kellett eltörölni a megyék pandurvilágát, mi egyéb.

Bizony, ilyen adatok nálunk nem igen vannak. A Ráday-világnak sok esetét megírták íróemberek, de azok mind regényes históriák, nem hiteles adatok. Egész sor ilyen könyv van. Jó-kai Lélekidomárjától kezdve azon elbeszélések kötetekig, amiket szegedi írók szerkesztettek össze. Az adatokat hallomás útján vették. Részben olyan emberektől, akik akkor éltek, részben olyanoktól, akik már maguk is csak hallották azt, amit az írói tollnak elmondtak. Akik maguk hivatalosan benne voltak, mint szereplők, a Ráday-világban nem beszéltek róla. Pedig a szegedi rendőrség szolgálatában ismertem még a nyolcvanas években is rendőrtiszteket, akik már Rádaynak is csendőrbiztosai voltak, de azok sem szerettek róla emlékezni. Néha egy-egy el-ejtett szó, fehér asztalnál, illetve inkább piros-terítés asztalnál, bor fölött, ez volt az egész.

Néha belekezdtek, de azután hirtelen, mintha valami szigorú hatalom a láthatatlanságból rájuk parancsolt volna, hirtelen elharapták a szót. — Mint fiatal újságíró, a bűnügyi riportot csináltam akkor s így gyakran megfordultam a társaságukban. Voltak még akkor négyen, akik tudtak a dologról, mert benne voltak a mesteriségben, mindnyájan hatalmas, megtermett emberek: Virágh József, Szekula József, Apró István s gyakran közibük vetődött Varjassy István, aki akkor jegyző volt egy közeli községben, Horgoson. Sok mindent beszéltek ök, ha hosszú volt az éjszaka.

A rendőrtisztnak szokása, hogy baráti társaságban elmondja valamely nevezetes esetét; nála ez ugyanaz, mint mikor a katona fölteszi szép sorjában a mellére az érdemeit. Hogy kit, hogy fogtak el, azt még elmondták, de azt is név nélkül. Az öreg Szekula például elmondta, hogy zárt parancsot kapott, hogy menjen embe-reivel egy városba s a parancsot ott bontsa fel a piacon. Elment, a piacon a parancsot felbontotta: az volt benne, hogy hozza be a főkapitányt feltűnés nélkül a szegedi várba. Be is hozta. De, hogy melyik volt az a város s hogy hívták ezt a kapitányt, arról nem beszélt. Ha ilyesmit feszegetett az asztalnál valaki, e régi emberek egymásra tekintettek s vagy másra fordították a beszédet, vagy pedig elmentek haza. Lakat volt a szájukon. De másokén is. Klein Jusztin kisteleki csendőrbiztos, aki később mint csendőrfőhadnagy halt meg, apró gyermekkorom óta ismertem, az sem szólt soha e dolgokról semmit.

Hallgatott mindenki mélyen és szigoruan. Ugy tetszett, mintha valami titkos és nagy

eskü kötelezné őket erre. Ráday sem szólt soha semmit. Hires vizsgálóbírója, Laucsik Mátyás sem beszélt. El van ott temetve minden. Bü-nök, bajok, megtorlások és igazságtalanságok egyformán.

Mint mondom, könyveket irtak e különös korszakról többen. — Így Békefi Antal, Palotás Fausztin, továbbá én is, leginkább név nélkül, azaz, hogy álnévvel, de ezek mind szabadosan, regényesen, a poetica licentia védősztránya alatt csinálódta és hitelesség tekintetében nem numerálnak.

Csak egy esetet tudok, hogy valaki meg akarta írni a Ráday-korszak hiteles történetét. Az is álnévű szerző volt.

Álneve: Buvár.

A könyv címe: «Szegedi bünkrónika» lett volna. A szerző 1869-ben hirdetett rá előfizetést. — Füzetes kiadás lett volna, több kötetre tervezve.

De csak egy füzetet jelent meg kilencvenhat lap terjedelemmel. Ugy tudom, hogy ez is ritka nyomtatvány. A szegedi könyvtárban van belőle egy példány. 1870-ben jelent meg Pesten.

De ez is csak egy füzet. Meglátszik rajta, hogy aki irta, az tökéletesen benne volt a Ráday-világban, vagyis hogy annak a világnak belső története benne volt a kisujjában.

Az első füzetel megszűnt ez az érdekes olvasmány, amely ma egyedüli nyilvános tanu-ja annak az igazságszolgáltatásnak, aminek akkor a divatja járta.

Nem gondolható, hogy érdeklődés, illetve előfizetői jelentkezések hiányában maradtak volna el a többi füzetek.

Inkább azt lehet hinni, hogy a Buvár név

Országgyűlés. Berzeviczy Albert elnök 10 óra után nyitja meg az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélküli hitelesítik. Elnök jelenti, hogy Eitner Zsigmond és Egrý Béla legutóbbi felszólalása folytán megvizsgálta a hivatkozott jegyzőkönyvet és naplókat, melyeket a felszólalások értelmében kiigazítottak. Az elnökségnek előterjesztése nem lévén, a Ház áttért a napirend szerinti névszerinti szavazásokra. 12 órakor Berzeviczy Návay Lajos alelnök által felváltatván, az ülést tovább vezeti. Az ülés névszerinti szavazásokkal 2 óra előtt ér véget.

Az osztrák válság és a magyar politika. Válságos időköt él báró Gautsch kormánya. A bécsi politikai körökben tegnap már kormánybukásról beszéltek és ezt megerősíteni látszott az a hír, hogy a király tegnap dr Bilinski-t, a lengyel kiúb elnökét feltűnő hosszú audiencián fogadta. A drágaság, a vasuti hivatalnokok és állami tisztviselők mozgolódása, a cseh-német kiegyezés elé tornyosult akadályok és végül a véderőjvaaslatok üve nagyon nehézzé teszik a kormány helyzetét. Az agráriusokon kívül minden párt erősen támadja a kormányt azért, mert a huskérésben nem tudott sikert elérni a magyar kormánygyal szemben. Ugy látszik azonban, hogy legfelsőbb hegyen még ragaszkodnak a Gautsch-kormányhoz és be akarják várni egyrészt a hústárgyalások eredményét, másrészt a magyar politikai helyzet fejlődését. Annyi bizonyos, hogy a Gautsch-kormány helyzete igen nehéz és már szó van olyan alakításról, melynek középpontjában Bilinski lenne.

A debreceni egyetem érdekében.

Szerveződik a monstre-küldöttség.

A kereskedelmi és iparkamara részvétele.

A debreceni egyetem érdekében a kultuszminiszter elé járuló monstre-küldöttségnek a szerzése hatalmasan halad előre.

Tegnap arról adtunk hírt, hogy dr Baltazár Dezső szölitotta fel a tiszántúli egyház vezető embereit a küldöttségben való részvételle; ma pedig a debreceni kereskedelmi és ipar-

kamara akciójával kell beszámolnunk, amely szintén a monstre-küldöttség impozánsabbá tételét célozza.

Debrecen város polgármesterének fölhívására a kereskedelmi- és iparkamara az iparos és kereskedő élet kiválóságait, a különféle ipari-kereskedelmi szervezetek vezetőit az alábbi körlevélben szölitotta fel, hogy a dereceni egyetem érdekében szervezendő nagyküldöttséghez szintén csatlakozzanak.

A küldöttségben a kamara is hivatalosan résztvesz.

A fölhívás következő:

«Tekintetes Cím!

Debrecen szab. kir. város közelnek látja az időpontot, amelyben illetékes döntés következik be a város régi indokolt vágyának, a harmadik egyetem elhelyezésének kérdésében.

E döntés közvetlen közelségében még egy végső s a város jelentőségéhez méltó lépést kíván tenni a maga érdekében azért, hogy egy számszerűleg is hatalmas küldöttséget küld a kormány elé, a város óhaját tolmácsolandó.

E küldöttségben nemcsak Debrecen város közönségének kiválasztottjai, hanem a Debrecennel rokonszenvező s kulturális vagy gazdasági szálak által hozzükötött széles vidék értelmisége is részt venne.

A város polgármesterének megkeresése alapján a kamara ezután kéri fel tagjait, valamint a kamarai kerület ipari és kereskedelmi testületeinek elnökségeit, hogy a mennyiben a körülmények engedik és a mennyiben meggyőződésükkel nem ellenkezik, sziveskedjenek a küldöttséghez csatlakozni, esetleg a maguk körének erre hivatott egyéneit a csatlakozásra felhívni s ebeli készségiükről a kamarát tájékoztatni.

A küldöttség e hó 20-ika táján menne fel Budapestre, a pontos nap felől hirlapi közlemények fogják értesítést nyújtani.

Debrecen, 1911. október hó 13.

A kerületi kereskedelmi- és iparkamara nevében:

SZENT-KIRALYI TIVADAR,
elnök.

SZAVAY GYULA,
titkár.»

alatt rejtőzködő szerző kénytelen volt — nem ismert okoknál fogva — beszüntetni a további idevágó munkásságát.

Amik történtek, azok megtörténtek. De a mik megtörténtek, azok el vannak borítva lepedővel. Hogy miért: az ördög tudja csak. Csak találgatások és regényes irások vannak e különös korszak fölöl.

Hiteles története nincsen, pedig nagyon kívánatos volna, hogy legyen.

A hiteles történet hiánya a legkellemetlenebbül minket érint. Ma már nem beszélnek a Ráday-korszakról valami sokat. De ha mégis akad, aki akár beszél, akár ír róla, az rendszerint a szegedi rablóvilágot, a szegedi betyárvilágot emlegeti.

Pedig ez nem jogosult.

Mikor Ráday, mint királyi biztos, a közbiztonsági viszonyok megjavítása céljából az Alföldre lejött, nem azért tette a főhadiszállását Szegedre, mert itten látta volna a rablóság főszékét. Hanem azért, mert nem talált másutt olyan várat, amit a befogott emberek vizsgálati börtöne gyanánt használhatott volna. Pestmegye pesti börtöne már akkor tele volt. Csongrád megye szegvári börtönében alig egy-két lökötő számára volt hely, Szegeden pedig ott állt a nagyszerű üres vár, amelynek a hátulsó gazdasági udvarát, a Cwingeri foglalta le a maga céljaira.

Odaszedte aztán össze az országból a bűnösöket. És bár szegedi betyárvilágról beszélnek, tény, hogy a befogottak között a legkevesebb volt a szegedi ember. Ráday keze alatt nagyon sok ember került a szegedi várba s ezek között csak a legcsekélyebb szám volt a

szegedi földről való. Pedig a legkisebb gyanu, vagy besugás elegendő volt arra, hogy befogják az embert.

Zörögtek éjszaka a kis ház ablakán:

— Gyere ki, hé!

Ha a kerítésen át el nem menekült, hanem bátran kiment elébük, akkor vitték. S ha bezárult mögötte a várkapu, akkor azután senki sem tudhatta, hogy elve jön-e vissza azon a kapun keresztül, vagy halva. Itélet nélkül halva, megölve, agyonverve, vagy öngyilkosságba kergetve.

Rádayék nagy munkát végeztek akkoron, ez bizonyos. De a történelem igazsága elé kellene állítani azt is, hogy miként ment ez a munka. Inkvizíció volt. Öreg apám házáig, pedig elég távol esett a vártól, kihallatszott a vár udvaráról a falakon keresztül a botok puffanása és a botozott emberek ordítása. Ez nappal történt. Mi ment ott a börtönökben éjjel? Nem tudni. Hogy sok ember elhalt ott névtelenül és nyomtalanul, az kétségtelen. De még igazolható is. Mert ha titokban temettek is a várból, azért a halottakat a plébánosnál csak be kellett jelenteni. S ott számok beszélnek. Ha ezek a számok nem beszélnének, nem is lehetne a dolgokról szólni. Azt mondanák: újságírói frázisok, tulzások ezek. De a számok igazak. A szegedi belváros annak idején is külön plébánia volt. Kisebb volt a belváros területe, mint a mostani. Palánknak nevezték, ami megint a francia palauque szóból származott. Még századokkal előbb, amikor De la Croix Paitis francia hadmérnök tervei szerint a várat megerősítették, a kővárak nagy kerületben földvárval vették körül és a földfal külső

Az olasz-török háború

Rosszul állnak a békekilátások!

Szalonikin át Konstantinápolyból Bécsbe érkezett jelentések éppenséggel nem biztatók a békére. Az ifju-törökök pártja az agitácónak minden eszközzel munkalkodik azon, hogy fegyverrel védje meg: nem Tripoliszt, amelyet már elvesztett, hanem a nemzeti becsületet. Az ifju török párt a mult kormányt vádolja Tripolisz elvesztéséért s diplomáciáját azért, hogy mert Olaszország támadó szándékáról a legutolsó percben szerzett értesülést. Az ifju-török komité immár azon az állásponton van, hogy a nagyhatalmakban bizni nem lehet, sőt attól tartanak, hogy Törökország védtelenségétől felbátorítva, Törökországot martaléknak szánták. A kormány valósággyal erőfeszítést tesz, hogy Törökországot a kalandosságtól visszattartsa, de ez csak az esetben lehetséges, ha a nagyhatalmak most már sürgősen beavatkoznak s még a török parlament egybehívása előtt elfogadható propozíciót tesz. Érthetően, hogy maga Olaszország, miután Tripolisz okkupációját befejezte, nem siet a gyors békekötéssel az elért eredményt biztosítani s inkább várja, amit könnyű szerrel már megszerzett.

A tőzsde és a háború.

Pétevár, okt. 13. A Fekete-tengeri kikötővárosok tőzsdebizottságainak azon kérésére, hogy a gabonacelosmanok beszüntetett diszkontálását ismét kezdje meg, a birodalmi bank azt válaszolta, hogy a diszkontálás ismét megkezdje akkor, ha Törökország a gabonára nézve kijelenti, hogy azt nem tekinti hadi dugárúnak.

Bojkott az olaszok ellen.

Konstantinápoly, okt. 13. A legélesebb olaszellenes bojkott és az ifjuságnak olaszgyal létre való nevéése címén tegnap itt egyesület alakult. Az egyesület holnap a Tanin-ban felhívást fog közzétenni, melyben kéri az összes ottománok részvételét. A komité legközelebb kongresszust fog tartani.

A megfenyegetett nagyvezér.

Konstantinápoly, okt. 13. A nagyvezért ha láliál fenyegetik az esetben, ha a kabinet az olaszokkal azon az alapon akarna a béke érdekében tárgyalni, hogy Törökország lemond Tripoliszról és ha a kormány az olaszok kiutasítá-

oldalába kerücsül karókat vertek. A mai katonanyelv palissadenek nevezi az illesmit, akkor palanque-nak nevezték, ebből támadt a belső városnak a palánk neve, még gyermekkoromban is így hívták s az öregebb benszültt rézbőru indiánusok ma is így nevezik. Tehát ebben a palánknak az 1872-ik esztendőben ötszáznegyven halottja volt. Ennyit temetett el a pap-ság. És ebből az ötszáznegyven halottból Ráday vára száztizenkettőt szölitott a temetőbe. Mind vizsgálati foglyok voltak.

Ezek a számok mindenestre szomorú ékes-séggel beszélnek.

Mindez azonban mitem segített azon a dolgon, hogy nem tudtam megmondani a csendőrtisztnek, hogy hol vannak a Rádayvilág aktái?

Csak kombináltam. A városnak akkor még magának külön törvénszéke volt. Régi juss nyomán. Valaha hatalmas városi törvénszék volt ez. Halálos ítéletek hozatalához is joga volt. Jus gladii. A pallos joga. Nyakaztathatott, ha akart s megis tette. Legutóljára a harmincas években egy kávéházi marquet, aki megölt egy borbélyt. Más esetekben csak akasztott, de mert a marquet nemes ember volt, fejét vették Országos vásárok és egyéb sokadal-mak alkalmával a város háza falára — mindennek okulásául és elrejtéséül — ki is volt akasztva a nyakelválasztó fegyver, amely most csendesen hever a városi muzeum holmijai között és nem bánt senkit.

Szóval a városnak törvénszéke volt, de Ráday még királyi biztos volt. Külön hivatal, amely külön kezelte az aktáit.

sára és javaik elkobzására vonatkozó határozatot nem hajtja végre. A városban zavargásoktól tartanak, sőt a kamara vasárnapi megnyitására való tekintettel államcsínyről félnek.

Zavargások Krétában.

Konstantinápoly, okt. 13. Hivatalos jelentés szerint az elmúlt éjjei Kanában egy népgyűlés után véres zavargások voltak.

Konfliktus Oroszországgal.

Pétervár, október 13. A konstantinápolyi orosz nagykövét felelősségre vonta a portát az orosz gabona szállításának megakadályozása miatt. A porta kiterő választ adott, mire a nagykövét a következő irásbeli utasítást adta át a török kormánynak:

— A császári kormány hivatkozva az 1856 évi párisi deklarációra és a londoni deklaráció 21. és 33. cikkére, kijelenti, hogy azon a nézetben van, hogy azok az orosz gabonakormányok, melyek semleges zászló alatt a Fekete-tengeri orosz kikötőkből olasz vagy más kikötőkbe vannak rendelve, se le nem fogálhatók, sem el nem kobozhatók, ha csak nem Oroszország hadereje vagy hivatalos közegei számára vannak rendelve. Az ily szállítmányok leoglálása, vagy elkobzására való minden kísérletet az orosz kormány jogai megsértésének fogja tekinteni és ezért óvja a török kormányt attól a súlyos felelősségtől, amelyet magára vállalna.

Az orosz nagykövét, aki e jegyzéket e hó 8-án a külügyminiszteriumban átadta, közli, hogy eddig hivatalos válasz nem érkezett. Azóta azonban a Ritra nevű orosz gabonát szállító gőzös, mely közben elérte a Bosporust, megkapta a szabad átmeneti engedélyt. Ez a körülmény remélni engedi, hogy az orosz gabonát szállító többi hajó is akadály nélkül megkapja az engedélyt a Bosporuson való áthaladásra. A nagykövét azonban ragaszkodik ahhoz, hogy a porta hivatalosan kielégítő választ adjon.

**Mindenféle
Nyomtatványokat
olcsón készít
HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomdája
Darabos-utca 7. sz. a.**

Hol lehetnek ezek az akták, rejtelmeknek és titkoknak kulcsai?

Azt mondtam a csendőrtisztnek, hogy nálunk bizonyosan sincsenek. Azt is tudom, hogy a városi archivumban sincsenek. Hanem... talán... hátha Csongrád vármegye törvényszékéhez tetették átál. A megye székháza Szegváron volt akkor, egy régi Károlyi-kastélyban, amelyet ingyen engedett át erre a célra a tulajdonos. Azóta már régen a szentesi új épületbe költözött át a megye, de hátha a régi irások itt maradtak az ódon kuria falai között.

— Ezt könnyen meg lehet tudni — vélte a vendégem — majd megbizzuk a szentesi szakasparancsnokot a kutatással.

Azonban hiába kutatott a Ráday-akták után a szentesi hadnagy, mert semmit sem talált belőlük a vármegye birtokában.

Hát hol a pokolban lehetnek? Csak talán nem tüzelték föl valamennyit?

Azután jut a zeszembe, hogy nini. Hiszen a Ráday-korszaknak itt nálunk meglehetősen különös vége volt. Ez a hetvenes évek elején történt, amidőn a törvényhatóság is belejött már a várbeli kinzások és emberföldelések türelmes szemlélésébe és ellene tiltakozó szót emelt. Ez akkor nagy helyi háború volt. Mert a gazdálkodó nép meg mentőangyalát látta Rádayban, aki a tanyák és puszták vidékein közbiztonságot teremtett és olyan hatalom volt, hogy a rakoncátlan gyermekeket a nevével ijesztgették.

Ez is mutatja, hogy itt nem lehetett «szegedi betyárvilág» a nép között, mert éppen a gazdálkodó nép kívánta, hogy Ráday csak tisztogasson továbbra is itt az Alföldön. Szerették,

SZINHÁZ.

Ma, október 14-én szombaton:

EZRED APJA.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Monézy Leon és J. Durieux. Rendező: Kassay Károly. Karnagy: Schusztér József.

SZEMÉLYEK

Boutin ezredes: Székely Gyula. — Parallele hadnagy: Bérczy Ernő. — Dorjeau kapitány Kelemen Pál. — Poileux tiszti szolga: Ligeti Lajos. — Gelinotte, közjegyző: Kemény Lajos. — Chavrilon: Szilágyi Ernő. — Eartial bácsi: Zilahy Gyula. — Morris Kassay Károly. — Henry borbély: Békéssy Antal. — Miss Gitta Borbély Lil i. — Chavrilonné: Guthy Sarolta. Lucienne: Csanádi Irma. — Gelinottené: Papp Etel. — Henriette: Uti G.

Heti műsor

Vasárnap délután: Iglói diákok, daljáték. Vasárnap este Artatlan Zsuzsi, operett. Hétfőn: Artatlan Zsuzsi, operett. Kedden: Artatlan Zsuzsi, operett. Szerdán: Artatlan Zsuzsi, operett. Csütörtökön: Artatlan Zsuzsi, operett. Pénteken: Bilincsek, dráma. Szombaton: Bilincsek, dráma. Vasárnap délután: Babuska, operett. Vasárnap este: Milliók, énekes bohózat.

Előkészületre kitézettek: «Három feleség» operett. «Édes bűn» színmű. «Keserű mézes-hetek» bohózat. «Nagy apó» népszínmű.

Artatlan Zsuzsi. A színházi fő szezon kezdetével az igazgatóság utnak bocsátja az első kassza darabot. Vasárnap este kerül bemutatásra az «Artatlan Zsuzsi» című kiváló újdonság. Az «Artatlan Zsuzsi» a fővárosban állandóan műsoron van, pompás muzsikája és librettója lévén, az eddigi vidéki bemutatók is nagy sikert arattak. A debreceni színházban öt estére terjedő sorozatos előadással kezdi meg az «Artatlan Zsuzsi» operett diadal útját. A vasárnapi bemutatón, kisbérletben, hétfőn A) bérletben, kedden bérletszűnetben, szerdán B) bérletben, csütörtökön C) bérletben. Az igazgatóság felhívja a figyelmet különösen a keddi bérletszűnetes előadásra, amikor is a bérlok által lefoglalt páholyok és elsőrendű támlásszékek is

árusítattnak a színházi pénztárban. A vidékről jövő jegyrendeléseknél kéri az igazgatóság az előadások pontos megjelölését. Felhívja egy-szersmind a t. Bérlok figyelmét a bérletnapoknak a bérletszűnetes előadással való változására. Általános érdeklődés között az «Artatlan Zsuzsi» szereplői lázas ambícióval és nagy lelkesedéssel készülnek a vasárnapi bemutatóra. A próbák annyira előre haladtak, hogy a ma tartandó házi főpróbán már teljes díszletezéssel kerül a színpadra. Különös érdeklődésre számíthat a második felvonás díszlete, mely a Moulin-Rouge méltó keretűl fog szolgálni a darab legszebb táncszámainak.

A tébolyda gyilkosa.

Három évi fegyházra ítélték.

Szürke darócruhában egy bizarr, félelmetes külsejű bűnös állott tegnap a nagyváradi esküdtsek előtt. A hivatása eredetileg az ítélt volna, hogy gyógyítsa az emberiség szerencsétlen félhoítjait, ehelyett azonban ő meggyilkolta a gondjaira bízott száználmas sorsu betegét. Szakács Sándor típusa azoknak a műveletlen, barbár ápolóknak, akiket telítve vannak kórházaink, gyógyintézeteink. Immár harmadszor kerültek napvilágra azok a sötét bűnök, a melyeket Szakács Sándor követett el a nagyváradi elemekórház egyik magánzárkájában.

A gyilkosság néhány részletét még a leg-sűrűbb homály fedi, de annyi kétségtelenül bizonyos, hogy Szakács Sándor ahelyett, hogy orvososságot adott volna be Dormann Ferenc elmebetegnek, dühében a mellére térdeit, s addig ütötte-verte, amíg mellkassa és három oldalbordája összetört. Dormann Ferenc másnap irtózatós kinok között kiszenvedett. A gyanu mindjárt Szakács Sándor ellen irányult, aki a hatósági boncolás után Bodó László rendőrfelelős előtt beismerte, hogy a gyilkosságot ő követte el.

A nagyváradi esküdtsek hosszas huzavona után ezen az alapon ez év május 16-án öt évi fegyházbüntetésre ítélte Szakács Sándort, aki az ítélet ellen semmisségi panasszal élt. A Kuria helyt is adott a semmisségi panaszoknak, az első fórum ítéletét megsemissítette és új tárgyalás kitézését rendelte el. Tegnap tartották meg ezt az újabb tárgyalást dr Csulyok Béla einöklete alatt. A vádat dr Szolnok Jenő kir. ügyész képviselte. A vádlottat dr Faragó Sándor védte.

Olyan helyet kellett keresnie, ahol szintén ilyen várat találhatott börtönnek, amíg a nagy tisztogatási munkát befejezi. Erre más alkalmas hely pedig nem volt, mint az aradi vár, elhurcolkodott hát innen s átment oda minde- nestől.

Ha pedig átment oda, bizonyosan magával vitte a királybizottság iratait is, valamennyit. Azért sincsenek hát azok sem Szegeden, sem Szegváron, sem Szentesen.

Amint, hogy igaz is. Az akták ott voltak. Már, hogy a törvényszéken-e, vagy a várnak valamely zárt szobájában, azt sem tudom, csak annyit hallottam felőle, hogy amikor kiderült, hogy Aradon vannak a Ráday-féle iratok, föl-vitték valamennyit Budapestre. Senkit hozzá-férni nem engedtek, külön vasuti kocsiban, zár alatt utaztak föl a fővárosba a régi bűnyügek írásai. Hogy hova, azt se tudom. Valószínűleg a belügyminiszteriumba. Vagy lehet, hogy az igazságügyibe. De annyi bizonyos, hogy lakat alatt van elzárva az érdeklődők kíváncsi szemei elől.

A titokzatos királybizottság rejtélyes írásait ma is csendes homályosság, úgy lehet: jótékony homályosság fűdi.

Egy-két olyan szegedi családnál, amelyben a családfő abban az időben ügyvéd volt és ebben a minőségben védőül kiküldetett, még található a királybizottság kövön sokszorosított vádiratai. Szépirásu, vastag jegyzőkönyvek, amik leginkább különböző vidékbéli vad pusztafiakat vádolnak rablással, gyilkolással. De más írásnak nincsen ngoma sem. Hétpécsetes titokl akatja alá van elverelve valamennyi.

tisztelték és rajongtak érte. Hogy milyen eszközökkel dolgozik a királybiztos, azzal nem törődtek: nekik az az eredmény imponált, hogy Ráday közbiztonságot teremtett. A közbiztonságot akkor úgy hívták, hogy közbátorság. — Még a városi komisszáriusoknak a neve is közbátorsági biztos volt.

Mikor a városházán a közgyűlési teremben a tiltakozó szavak elhangzottak a pantallósok részéről, a gazdanép erre ellenmozgalmal felelt. Az akkori idők legnagyobb polgári kitüntetésével: fáklyás-zenével tisztelte meg Ráday Gedeont.

De már akkor más szellők kezdtek fújni Pest felől. Ráday tovább itt nem maradhatott. A kormány belátta, hogy még szükség van rá, de ezen a helyen tovább már nem dolgozhat. Az ügyek számai úgy is lenyultak a Délvidékre, átszolgáltak egészen Erdélyig és a Havasföldre. Varjassytól hallottam néha, ha el-elszólta magát, hogy miként hozott be a szegedi várba Szórényből, Hunyadból vörös cingulusos oláh papokat: Rádaynak ekkor utra kellett mennie és a csupa akarat-ember gondolkozott, hogy ő a király személyében, hova menjen.

Csak olyan helyre mehetett, ahol a rabjai részére helyet találhatott. És pedig szigorú helyet. Ráday Szegeden is úgy dolgozott, hogy még a naponkint való friss levegőzésre is csak álarcban engedte ki a rabját, nehogy egymásra ismerjenek a befogottak. De még azt is megtette, hogy a rabok őrzését végző magyar katonákat eltávolította és Galiciából hozatott lengyel katonákat börtönőrül, akiknek a nyelvén a rabok nem értettek és ilyenformán nem izengethettek velük egymásnak.

A replikák után az esküdtek ítélethozatára vonultak vissza s rövid tanácskozás után bünszónak mondták ki a vádlottat. A bíróság Szakács Sándort ezután 3 évi fegyházbüntetésre ítélte.

Az ítélet ellen a védő semmisségi panaszt jelentett be.

Egy eredeti debreceni OPERA

Dr SZÉLL KÁLMÁN
dalműve a debreceni színházban

Mit mondanak a darabról városunk zenei előkelőségei?

Operát írni Debreczen városában a debreczeni színház számára: eredeti, magyar zenéjű operát, — úgy-e bár egy kicsit különösen hangzik ez? Különösen, pedig megtörtént. Dr Széll Kálmán debreczeni zeneszerző cselekedte meg ezt a bátor dolgot. Mert el kell ösmerünk, hogy bátorság, önbizalom kell ahhoz, hogy valaki operát merjen írni Debreczen városában.

Dr Széll Kálmán már eddig is több invenciózus, érdekes alkatossal lepte meg a zenei világot. Legújabb ópusa hatalmas, nagy koncepciójú zenei alkotás, amely magán viseli az eredetiség csillogó fényét. Az opera címe: Lackfi, drámai dalmű három felvonásban, előjátékkal. Irta és zenéjét szerzte: dr Széll Kálmán.

Lackfi szövege és zenei része már meg is jelent nyomtatásban. Azt akarta ezzel elérni a szerző, hogy munkáját már a színházzatalt megelőzőleg alapos kritikának tegye ki; másrészt, hogy a nagyszámú érdeklődők kíváncsiságát és fokozódó érdeklődését kielégítse.

Dr Széll Kálmán eredeti operáját benyújtotta a városi színházhoz. Ebből az alkalmából érdekesnek találtuk a debreczeni opera külső és belső történetét, értéket megvilágítani Széll Kálmán határozottan tehetséges, invenciózus zenész, aki a legnemesebb kvalitásokkal rendelkezik. Tehetségét mindenestre Lackfi-jában láthatjuk legjobban megvilágítva. Magyar zenei motívumú operát írni: ez lebegett Széll Kálmán szemei előtt. Ez már magában véve is olyan nemes törekvés, ami csak elismerést érdemel.

Széll Kálmán azonban nem csak magyar zenei motívumokból akarja operáját felépíteni, hanem ennél még többet tesz: a magyaros motívumokat páratlan ügyességgel szövi át fűbe-mászó, majd szeszélyes internacionális elemekkel, de oly módon, hogy a magyar zene hegemóniája csak nyer ezáltal érdekességben, erőben. Munkatársunk felkereste

Dr Széll Kálmánt

József kir. herceg-utcai lakásán. Elmondtam neki, hogy miért jöttem hozzá: szeretnék egy-két érdekes dolgot megtudni a «Lackfi»-ről. Dr Széll Kálmán rendkívül előzékenyen fogadott és mindjárt be is mutatott egy pár szép zenés részletet a darabjából. Megalapítottam, hogy Széll Kálmán nem csak lehetséges komponista, de kifünő zongorista is egyúttal. Hosszú ideig hallgattam a doktor játékát, akinek szinte átszelleműt az arca, hogy bemutatja szerzeményét.

— Sokáig és nagy-nagy szeretettel foglakoztam Lackfi-mmal. Az lebegett a szemem előtt, hogy minél több magyar zenei motívumot vihessenek belé. Azt hiszem, hogy az én munkám is jelent egy kis szerény lépést a magyar opera megalkotása terén. Munkámat, hogy könnyebben hozzáférhetőbbé tegyem: kinyomattam. Itt szeretném előadni a debreczeni színházban. Hiszem, hogy komoly és becsületes munkának meg lenne az eredménye. Az operát különben átadtam a debreczeni zenevilág kütöségeinek. Megbíztam őket, hogy szigorú és őszinte kritikát gyakoroljanak munkám felett. Nagy baj az különben, higgye el, hogy annyira függünk a fővárostól. A magyar

királyi Operában pedig még mánási protekcióval is nehéz szóhoz jutni. A vidéken azt pedig nehezen hiszik el, hogy itt is tudjon valaki operát írni. Vajjon mikor leszünk már e tekintetben csak egy kevéssé is függetlenek a fővárostól.

Igazat adtam Széll Kálmánnak és mivel érdekelt az operája, elhatároztam, hogy megkérdezem a véleményét azoknak is, akik íratva vannak arra, hogy megkritizáljanak egy ilyen nagy koncepciójú zenei opuszt. Nem volt nehéz a dolgom. Dr Széll Kálmán Debreczen csaknem minden zenei kiválóságának a kezéhez juttatta operáját.

Munkatársunk

Mártonfalvy Györgyöt,

a debreczeni színház kiváló karmesterét kereste fel legeőször. Amint meghallotta, hogy miről van szó, lékiesen csillant fel a szeme:

— A dr Széll Kálmán Lackfi-ját. Igen, ismerem! Nem egyszer átjártam. És mondhatom, hogy mindannyiszor nagy gyönyörűséggel. Széll Kálmán határozott tehetség. Ös eredeti talantom forr benne, amitől még nagyon sokat várhatunk. Komolyan és nemes irányban dolgozik: látszik, hogy szívve-lélekkel.

Semmiképen sem sorozhatom őt a hétköznapi zeneszerzők sorába. Csakis a legnagyobb elősmerés hangján szólhatok munkásságáról, a mely minden bizonynyal a legszebb gyümölcsöket fogja megteremni.

Invenció, eredetiség, számtalan új zenei ötlet — ebben van a Széll Kálmán erőssége. Sokszor és saokban tér el a sablontól, de sohasem úgy, hogy az a finom zenei érzék rovására esne. Én a magam részéről határozottan a legszebb jövőt jósolom dr Széll munkásságának. Majd hogy ha meg fogjuk tudni becsülni az olyan talantomos embereket is, mint ő — akkor fog újra születni a vidéki zene-kultúra.

Ezeket mondta Mártonfalvy György, aki kétségtelenül nagy elméleti és még nagyobb gyakorlati zenei készséggel rendelkezik.

Munkatársunk ezután

Husz Lajos

véleményét kérte ki a debreczeni opera dolgában. Husz Lajos, a kiváló énektanár és karmester különösen elméleti szempontból méltatta a művet:

— Dr Széll Kálmán munkája nemes kvalitásokkal rendelkező, igen szép munka. Nem közönséges dolog és érdekessége nem csak az, hogy Debreczenben íratott. Lackfi komoly és értékes zenei alkotásnak tartom. A romantikus mesehez igen szépen illeszkedik az invenciózus, költői szárnyalású zene. A hangszerelésétől természetesen még sok függ, no de ez mári inkább csak másodrangú kérdés. Érdekesekek és kiválóak a Lackfi eredeti zenei motívumai. Az operának talán legértékesebb részei: a szebbnél-szebb, hatásosabbnál-hatásosabb szóioszások, amelyek mint drágakövek tűnnek ki az anyag aranyából. Romantikus és magyar a Széll Kálmán muzsikája, ezt jegyeztem meg. Határozott véleményem, hogy az operát a debreczeni közönség fogja annyi szeretettel és megbecsüléssel fogadni, mint az operette behozatal sok selejtes darabját!

Kerner József

szerint is szép és tisztességes zenei munka a Széll Kálmán Lackfi-ja. Komoly szándék, nemes ambíció és a tárgygyal való szeretetteljes foglalkozást olvas ki minden üteméből, sorából. Ideje volna már tért engedni a vidéki szerzőknek is — jegyzi meg rezignáltan. — Semmi sem jó a mi közönségünknek, ami nem fővárosi, zért nem fejlődőnek ki önállóvá sem zenei, sem irodalmi életünk. Inkább kell a rossz fővárosi, mint a jó hegyi. Nagyon szomorú ez, de nehéz rajta segíteni. Sokára fog még a vidéki közönség íróival szemben tanusított közönyössége megtörni.

P. Nagy Zoltán

is felkereste munkatársunk. Ő is nagyon érdeklődik a Széll Kálmán operája iránt.

— A minap kaptam kézhez, de még nem volt időm alaposan áttanmányozni. A Széll Kálmán munkásságától én is sokat várok. Leg-

közlebb írásban színdékozom foglalkozni az új debreczeni dalművel.

Eddig a tudósítás és mi is várakozással tekintünk a dr Széll Kálmán operájának a sikerre elé.

„A NAP“ királlysértése.

Kalmár Antalt fölmentették.

A budapesti esküdttörbőség ma délelőtt vonta felelősségre dr Kalmár Antalt, az ismertnevű közjogi író, azért az újságírókért, amely «A Nap» című napilap augusztus 18-iki számában, a király születésnapján megejelent. A lap-példányt, amelyben az inkriminált cikk megejelent, az ügyészség rendeletére tudvalevően elköszözték, «A Nap» című újságtól pedig néhány nappal később a budapesti polgármester megvonta az utcai elárusítási engedélyt. — A független esküdttörbőség ma délelőtt volt hivatalva igazságot szolgáltatni és verdiktjével igazolni, vagy elítélni Kalmár Antalt.

A tárgyalás iránt rendkívül csekély érdeklődés mutatkozott.

A rendes törvénytörbőség hallgatóságán kívül alig lézengett egy-két érdeklődő katonatiszt a folyosókon és mikor háromnegyed kilenckor megnyitották az első emeleti I. számú tárgyalóterem ajtaját, csendesen és minden látható érdeklődés nélkül foglalta el a tiz-tizenkét főny hallgatóság a barnára mázolt, kopott fapadokat.

Kilen óraker csendültek meg az esküdtek termébe és a tanuk szobájába vezető elnöki csengettyük.

Az esküdtek beözönlöttek a tárgyalóterembe, Kalmár Antal elfoglalta helyét a vádlottak padján és az elnök rövid, kimért szavával megkezdődött a tárgyalás.

A visszavetés jogát mind az ügyész, mind a védő kimerítették.

Az esküdtszék megalakulása után az esküdtek megeköszönek arra, hogy lelkiismeretük szerint tognak ítélni.

Az elnök rendeletére dr Mikovich Lajos felolvassa a vádirat rendelkező részét, amely szerint «A Nap» című újság 1911 augusztus 19-ikéről keltezett «Véres emlékek» című cikkében foglalt és a büntető törvénykönyv 141. §-ba ütköző királlysértés miatt áll az esküdtszék előtt Kalmár Antal.

A cikk inkriminált része a következő:

«... Hogy ti beálltok a császár 81 éves születésnapján a gratulánsok közé: ezt ti azért tesszitek, mert a ti hatalmatok a császár szorongerdején alapszik. de beáll-e a nép? Unnepel-e Magyarország? Legkivált a szívében? Elhangzik-e egy őszinte imádság a császárról, legkivált az imádságos magyar nép ajkáról? Ti tudtok képmutatók lenni, de a nép nem tud, amikor ti a legjobban farizeuskodtok a császár körül: a magyar népnek akkor van legtöbb oka a sírásra.

Igen, akkor van a legtöbb oka sírni, a 81 éves multbeli tette és a 81 éves császár jelenbeli cselekedetei miatt. Ezek a multbeli tettek letarolták a nemzet virágát, a jelenbeli tettek pedig szegénygé, koldussá, földönfutóvá tették a magyar népet.

... Miért örüljön tehát a magyar nép annak, hogy ilyen hosszú életű császára van, miért örüljön? mikor tudja, hogy az ő kinszenvedése, állapota a császár életében már meg nem változik. Ha ki kell egy világ ellenére is mondani: a magyar nép nem örül, ha hálalkodik.»

Dr Hodossy Antal főügyész helyettes vádbeszéde és dr Györfly Gyula védbeszéde után Kalmár Antal adta elő a védelmet.

Az ítélet.

Az esküdtek fél órai tanácskozás után, egy-negyedegy óraker bevonultak a tárgyalóterembe. Főnökük, dr Kozma Jenő ügyvéd, kihirdette az esküdtek verdiktjét.

Az esküdtek arra a kérdésre, vajjon bünszón-

Kalmár Antal a királysértés vádjában, nem-mel felelték.

A hallgatóság körében néhányan éljenzni kezdtek, mire az elnök azt az embert, ak az első padban meg kezdte az éljenzést, kiutasította a teremből.

A bíróság Kalmár Antalt az esküdtek verdiktje alapján felmentette a királysértés vádjáról.

Az ötletes betörők.

Egy szép kis társaság együttműködése.

!Betörés a Piac-utcán.

Erdekes kis társaság került ma a debreczeni rendőrség kezére. Három facér pincérből áll a jeles banda, akik úgy látszik, hogy éppenséggel nem kezdők a betörés nemes mesterségében. Legalább arra való határozott, biztos fellépések, sőt határozott ötletességük a betörés elkövetése körül.

Az éjszaka a város legforgalmasabb helyén, a Royal szálló közvetlen közelében követelt el a jeles társaság betörést. Kifosztották özvegy Schvartz Jónásné női- és gyermekruháüzletét, ahonnan különféle árukat vittek el. A betörésre három facér pincér szövetkezett egymással: Minóri Ferenc, Mogyvai Elek és Aranykövi Ferenc. A három jeles alak együtt lakott s mintnogy kerestük nem volt, betörésre szánták magukat.

Ejfel előtt megjelentek a Royal előtt, azonban ekkor még forgalmas volt az utca s csak a helyzet alapos ösméretére szorítottak. A Royal előtt állott a 32. számú kétfogatu bérkocsi, melyet el kellett távolítani. Minorinak jutott eszébe, hogy Mogyvait felültetik a bérkocsira, hogy a bérkocsi hagyja el a helyet. Adták a barátok Mogyvainak egy reklámbankót, amely a kocsinak felmutatták. A kétfogatu erre elvágtatott.

Aranykövi és Minóri erre feltörte a Schvartzné üzletének kirakatát. Az ablakot benyomták s behatoltak az üzletbe. Innen több vég vásznat, női inget elvittek s aztán hazatértek a Deák Ferenc-utca 4. számú lakásukra.

A betörést a járó-kelők még az éjjel észrevették s figyelmeztették a rendőrséget. A vizsgálat megindult. Hajnalban már mind a három tettes rendőrkézben volt. Bardócz András rendőrbiztos fogta el a csirkefogókat, akiknek lakásán a lopott holmi meg is fájt. Erdekes, hogy a betörők bizonyítékok ellenére is tagadnak, de hiábavaló dolog, mert az egész betörés ügye tisztázva van.

Az élet mélységeiből.

Tiszthelyettesből bicikli tolvaj.

Lefelé a lejtőn!

Az élet legnagyobb mélységeit tárja fel előttünk az alábbi eset:

Erdekes ember került ma a rendőrség kezére. Az elfogottnak nemcsak a kinézése, hanem ő maga is a züllöttségnek minden jeleit mutatja. Lopásokból akarta fenntartani magát P. János makói születésű 30 éves könyvelő, aki önkéntesi éveit is leszolgált, sőt a hadseregben tiszthelyettesi rangot nyert.

A züllés tjára tévedt fiatalembert a rendőrség különös körülmények között fogta el. Hetek óta ugyanis sűrű egymásutánban érkeztek a feljelentések bicikli-lopások ügyében. A rendőrség nyomban tisztában volt azzal, hogy a kerékpártolvajlásokat egy és ugyanaz az ember követi el. Nyomozni kezdtek s végre tegnap sikerült is ártalmatlanná tenni a tolvajt. Bardócz biztos ugyanis arról értesült, hogy Grünwald Bernát zsibáros egy elzálogosított bicikliről szóló zálogcédlulát tett meg Tóth Ist-

ván facér kávéházi hetestől. Tóth nemsokára kézrekerült és elárulta, hogy a biciklit egy barátja lopja, aki neki a kerékpárokat értékesítés céljából adja át.

Tóth megnevezte, hogy a barátot Kovács Jánosnak hívják s a Varga-utcán lakik. Itt azonban Kovács nem volt feltehető, ellenben a Vigkedvű Mihály-utca egyik korcsmájában a keresett Kovács János nyugodtan iddógált. Ment felvitték a rendőrségre s itt Kovács leleplezte önmagát. Töredelmesen bevallotta, hogy neki csak áblneve Kovács, mert ő tulajdonképpen P. János. Önkéntes voalt s tiszthelyettes a 101. gyalogezredben. Foglalkozása a kettős könyvvitel. Végzett kereskedelmi iskolát. Legutóbb Csermön az odaváló gőzmalomban volt állása, de elcsapták. Julius óta nincs foglalkozása s azóta fokrói-fokra züllött. Családja van, de azokkal nem érintkezik. Több városban keresett állást s Debreczenben is éjött. Felkereste Turai Farkas közvetítő intézetét. Itt ismerkedett meg Tóth István hetessel, akivel a bicikli-tolvajásokra szövetkezett.

Beismerte, hogy számos lopást követett el. Bánatában, hogy nincs állása, ivásra adta magát.

Szomoruan, megtörtén zokogva adta elő ezeket a szerencsétlen ember, akit azonnal le tartóztattak. Holnap adják át az ügyésznek.

Öngyilkosság a rohanó automobilon

Az éjszaka szenzációja.

Nagyváradról jelentik: Ma éjszaka tizenkét óra után a Bémer-téren egy uriember szállt fel a D 509. számú berautára. Hochhans Gyula sofőrnek odaszólt:

— Az állomásra megyünk.

Az automobil elindult és sebesen robogott végig a Rákóczi-uton. Körülbelül az Európa szálló előtt a söfőr durranást hallott. Azt hitte, hogy pneumatik pukkant. Megállította a gépkocsit, leugrott s akkor látta, hogy az autó párnázott fölében az utasa fejéből vastag sugárban ömlik a vér. Mellette Brevnig hevert. Az utas feje lehanyatlott. A szerencsétlen kitosan hörgött. A söfőr rémülten kiáltozott segítségért. A közelben posztoló 29. számú rendőr odasietett. Hamarosan megállapították, hogy az autó utasa öngyilkosságot követett el. A Liharmegyei kórházba hajtottak, ahol dr Kiss Ferenc orvos konstatalta, hogy az öngyilkosban nincsen élet.

Az automobil ezután a rendőrségre robogott a halottal.

Itt Gram inspekciós tisztviselő megmotozta a halottat, aki elegáns sűrű felöltőt s jó szabásu barnászöld ruhát viselt. A zsebében egy képeslevelezőlap volt, amely a nagyváradi pénz ügyi palotát ábrázolja.

A levelezőlapon a rendőrségnek címezve a következő ceruzával írt sorok voltak:

«Ne boncoljanak el, halálom oka kétségtelen. Tettem oka szerelem, anyagi bajok, gyógyíthatlan betegség. Azt hiszem, ez elég. — Zilahai rendőrséget nyomban értesítsék. Dr Berényi János Zilaháról.»

Egy doboz töltényt, ezüst cigarettá tartát, 8 korona egy néhány fillérrel telt erszényt és egy képeslapot találtak az öngyilkos zsebében.

A rendőrség telefonon hívta dr Berkovits René t. orvost, aki megvizsgálta az öngyilkost és konstatalta, hogy halott, mire kiszállították a hullaházba.

A zilahai rendőrséget még az éjszaka értesítették dr Berényi János öngyilkosságáról.

UJDONSÁGOK

A „Debrecezen” szerkesztősége és kiadóhivatala Darabos-u. 7. sz. a Telefon 412.

— **Vasárnapi istentiszteletek.** Református tempomainkban vasárnap, október 15-én a következők fognak prédikálni: A nagytemplomban Jánosi Zoltán lelkész, a kistemplomban 9 órakor Szele György lelkész, 11 órakor Papp Eözséf s.-lelkész, a Kossuth-utcai templomban Bartha Dezső s.-lelkész, az Ispóti-templomban Könyves Tóth Kálmán lelkész, a városi szegény házában Hajdu Zsigmond püspöki titkár, a Csapó-kerti imaházban Kovács János vallásoktató lelkész, a Homok-kerti imaházban Boér Károly vallásoktató lelkész.

— **Hírek a kollégiumból.** A Hittanszaki Önképző Társulat ez évben is minden hónapban protestáns-estélyeket fog rendezni a főiskola dísz termében, melyen a főiskolai kántus énekszámokkal, a vonószekerek zenedarábokkal vesz részt, a társulat tagjai pedig felolvasnak. A protestáns estélyek sorát az okt. 31-én rendezendő impozáns szép ünnepség nyitja meg. A jogász önképzőkör rendes havi jogász szoáréit szintén megkezdi.

— **Diakoinssza intézmény Debreczenben.** A tiszántuli ref. egyházkerület közgyűlése határozatilag bizottságot küldött ki, hogy a diakoinssza intézménynek Debreczenben leendő felállítására céljából tervezetet készítsen s tegyen javaslatot, hogy mily összegge járuljon az egyházkerület az intézmény létesítéséhez. A bizottság, melynek tagjai Baltazár Dezső dr püspök, Degenfeld József gróf főgondnok, Dicsőii József egyh. ker. főjegyző, Kiss Ferenc esperes, Eagoss György és Márk Endre egyh. ker. tanácsbírók, október 27-én délelőtt 9 órakor gyűlést egybe a kis tanácssteremben. A püspök átiratilag hívta fel a debreczeni ref. egyházközséget, hogy presbiteriumából küldje ki a gyűlésre képviselőit.

— **Kettős bajnoki mérkőzés.** Kettős bajnoki mérkőzés folyik le vasárnap délután a nagyerdei versenypályán, amely délután 2 órai kezdettel a Miskolci Sport Egylet, melyet a DTE a múlt vasárnap hatalmas góllönynyel vert le, mérkőzik a Debreczeni Testedző Munkások csapatával. Ezután délután 4 órakor a DTE I. csapata veszi fel a küzdelmet a Debreczeni keresk. alkalmazottak jó formában lévő csapatával.

— **Bizottsági gyűlések.** A kollégium egész segügyi és tápintézeti bizottságai ma délelőtt dr Ferenczy Gyula kad. rektor elnökielte alatt gyűlést tartottak s a számvevőség általi be-terjesztett 1912. évi költségvetési javaslatot úgy egészében, mint részleteiben elfogadták. — A gyűléseken ezután Csűrös Ferenc dr és Trochányi Béla dr tették meg jelentéseiket, melyek meghallgatása után a bizottságok a tápintézetben helyszíni szemlét tartottak s mindent rendben találtak.

— **Középiskolai tanárok gyűlése.** A helybeli és vidéki középiskolák tanárait egyesítő debreczeni tanári kör ez évi alakuló gyűlését ma (szombaton) délután 4 órakor tartja meg a kollégium kis tanácsstermében. Tárgyai: 1. Tisztújítás. 2. Molnár István dr böszörményi tanár felolvasása az orosz közoktatásról. 3. Esetleges indítványok. A gyűlésre a kör tagjait ezuton is megnívja az elnökség.

— **Huszárok versenye.** A debreczeni cs. és kir. II. Vilmos német császár és porosz király nevével viselő 7-ik huszárezred tisztikara folyó évi október hó 29-én a debreczeni versenypályán ezred-versenyt rendez. A verseny kezdete délután egy órakor.

— **Gyilkol a must.** A fejemegyei Vencén tegnap délelőtt borkóstóóra hívta Kis Mihály 60 éves gazda a szomszédját, Vig József csizmadimeslert. A pincébe azonban csak Vig mert lemenni, bár figyelmeztették a doig veszedelmességére. Az erjedő must megölte az öreget s csak ma tudták hulláját kihazni a pincéből.

— **Ifjusági értekezlet.** Az akadémiai ifjuság október 14-én délután a VIII. sz. tanteremben nagygyűlést tart, melyen a zászlótartókat választja meg és az ismerkedési estélyről tárgyal.

— **Elhaltak.** Az állami anyakönyvi hivatal a mai napon az alábbi elhalálozásokat jegyezte be: Oláh Bálintné 53 éves, Hodosi Jánosné ref. 44 éves, Boldogh Gyula ref. 5 hónapos, Barna Béla ref. 17 hónapos, Lisztes Istvánné ref. 38 éves.

— **Felkocolták a falu rémeit.** Sárszentmihályon borzasztó véget ért a falu két hirhedt verekedője: a Lados testvérek. Az egyik kocsimában nyolc össze-vissza szurkálták mindkettőt, sőt a nagyobbiknak feleségét is. Mind-egyiknek egész teste tele van halálos kézzurásokkal.

— **Elűtötte a szekér.** Murvai Ferencz fuvaros vigyázatlanul hajtott végig a Csapó-utcán. Meg is lett a következménye, mert szerével elűtötte Rothbaum Irént, aki súlyos sérüléseket szenvedett. A mentők szállították be a kórházba.

— **Tolvaj cselédleány.** Kraft Katalin Késcses-utca 10. sz. alatt lakó szakácsnő fejelentést tett a minap a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes ruhásládáját feltörte. Ma kiderült, hogy a tettes Antal Ilona cselédleány. A rendőrség pártfogásába vette a derék leányzót.

— **Tengerit akart lopni.** Kun József kocsis tengeriért ment az Ungerleider Gábor Berta-gőzmalmába. A ravasz kocsis pénzt is vitt a tengerire, de úgy gondolta, jobb lesz, ha a pénz zsebében maradt. Hátára vett egy zsák tengerit, felemelte — és emelte. Kun József azonban alaposan megjárta. Ravasz tolvaj szándékát Ungerleider Gábor leleplezte és a tolvaj kocsist átadta a rendőrségnek, ahol megindították Kun József ellen az eljárást.

— **A Dreadnought kudarca.** Portsmouthból jelentik: Most tért vissza az Orien Dreadnought az első lövészet gyakorlatokról, amelyek meglehetősen nagy kudarccal jártak. A négyhüvelykes ágyúk hasznavehetelenné lettek és a 13 és fél hüvelyk kaliberűek is annyira megrongálódtak, hogy 30 lövés után a cső beíós burkát ki kell cserélni.

— **Repülések Budapest és Nagyvárad között.** A Magyar Géprepülők Szövetsége elhatározta, hogy még október havában egy Fahrman biblással és egy Biério-monoplánnal távolsági és időtartamversenyeket rendez Budapest és Nagyvárad között. A turára Lányi Antal és Kvasz András vállalkoznak, akik a repülés terén már eddig is szép sikerekkel dicsekedhetnek.

— **Az új üstökös.** Aradról jelentik: Apa-telek aradmegyei községben tegnap és tegnapelőtt este az északnyugati égbolton erősfényű üstökös tűnt fel, melynek csövája félfelé volt. Az üstökös félórán át volt látható.

Felismert titokzatos író.

Néhány nap előtt az Orient-szállóban öngyilkos lett egy hölgy, aki Keresztessy Kornélia írónek jelentette be magát. Hóttestét a bonctani intézetbe vitték és miután több napig egy hozzátartozója sem jelentkezett, eltemették. A rendőrség is kutatott az öngyilkos nő személyazonosságára iránt, de nem tudta megállapítani kiétét.

Most aztán kiderült, hogy a titokzatos öngyilkost nem Keresztessy Kornéliának, hanem Bauer Ilonának hívják, huszonhat éves vasmegyei földbirtokosnő, aki Szombathelyen lakott.

Bauer Ilona menyasszonya volt Tischler János letényei takarékpénztári tisztviselőnek. — Nemsokára megtartották volna az esküvőt, de váratlanul kínos bonyodalm szegte ennek útját. Egy járásbíró pletykát terjesztett Bauer Ilonáról és a pletyka eljutott Tischler János fülébe is. A vőlegény ezek után kijelentette, hogy felbontja az eljegyzést és nem veszi feleségül

Bauer Ilonát. Az eljegyzés feibomlása a rendkívüli szentimentális leányt nagyon elkésérite. Nem tudott védekezni a gonosz pletyka ellen és ezért elhatározta, hogy öngyilkos lesz. De sötét tervéről nem szólt hozzátartozóinak.

Két hét előtt azzal bucsuzott el szombathelyi rokonaitól, hogy Budapestre utazik sok mindenfélét bevásárolni. Azóta azonban nem kaptak levelet Bauer Ilonától. Aggódni kezdtek érte és sötét sejtelmüket megerősítették az újságoknak Keresztessy Kornéliáról írt közleményei. Ezo kból jöttek Budapestre és itt megtudták a szomorú valóságot.

Szintelen riportok.

Romantikus szerelmi kaland 3 fejezetben.

I.

Ugy történt a dolog, hogy egy szép és előkelő debreceni ifju — óh örök szokás — annak rendje és módja szerint szerelmes lett. Szerelme tárgyául pedig egy szintén szép és előkelő hölgyet, vagy jobban mondva, kisleányt választott.

Miért ne lehetett volna az ő ideálja kisleány? Hiszen a leányok husz éven alul vagy nem nagyon felül még mindig kicsinyek. De hiszen ez nem is fontos az egész dologban. Sokkal fontosabb az, hogy a mi ifjunk szerelme nőttön-nőtt. Anyira nőtt, hogy már nem ösmert határt. Ennek pedig, ami az alábbiakból ki fog tűnni — nagyon szomorú következményei lettek.

Az ifjunk ugyanis annak rendje-módja szerint járt az ideálja után.

Bekövetkeztek a hosszú, néma tekintetváltások, a még hosszabb ablakalatti séták; satöbbi... Ifjunk végre a komoly tett terére lépett. Egy este — mondom — elhatározta, hogy szerelmet fog vallani ideáljának. És óh, nevens világ, óh, csodák-csodája: az ideál kinevette a bohó szerelme. Ugy látszik, csak játszott imádója legszentebb érzelmével. És ennek szomorú következményei lettek.

II.

Az imádó ugyanis elhatározta, hogy a szerelem teréről, aféle jól nevelt romantikus ifju módjára — az öngyilkosság terére fog lépni. De szerencséjére a mi ifjunknak romantikus hajlandóságai közé nagy adag modernség is vegyült. Mit tett tehát? Elkészítette a talajt az öngyilkossághoz. Rajta volt, hogy lelke romantikus hajlamainak eleget tehessen, de viszont vigyázni akart arra is, nehogy esetleg nagyon meg találjon halni.

Szólt tehát ideáljához ekképpen: Minden-ségem, életem egyetlen reményesége, napja, csillaga! Az én sorsomat megpecsételte az a gunyos mosoly, amely megjelent ajkai körül, — midőn ön elé tártam szívem legszentebb érzelmeit. Belé nyugszom a változhatatlanba. Nem is haragszom magára. Hadd csókoljam meg utoljára kis kezét, amely olyan durván taszított le a boldogság megsemmisülésébe. Hazamegyek és kiiszom a méregpoharat. A maga szerelme nélkül nem élhetek! Jó éjszakát...

Szólt és távozott.

A kis leányt pedig nagyon meghatották imádójának szavai. Bezzeg nem nevetett már, hanem rohant azonnal a mamához. Kétségbe voltak esve, Most ez a fiu bolondot fog elkövetni. Mit tegyenek. Szégyen ide, szégyen oda, mindketten az imádó lakására rohantak. Csak nem veszik magukra egy csacska ifjunak a meggondolatlan, ártatlan halálát? A ravasz ifju, mire megérkeztek, már kinok közt vonaglott a szobája padlóján. Az ezután következő jelenetből az a legfontosabb, hogy a mama tüstént rosszul lett, sőt elájult és ez volt a szerencse.

III.

Ez volt a szerencse, mert erre az ifjunk is tüstént jobban lett.

És míg a házbéliek mentőkért szaladtak — szegények, ők komolyan vették a dolgot

— addig a mi ifjunk beteg ajkára legedesebb csókokat nyomott a hideg ideál. De bezzeg nem volt most már hideg. A mi ifjunk egészen meggyógyult és mire a mama felébredt hosszú ájultságából, a két szerelme egymást egymás karjaiba taláta: annak rendje és módja szerint.

Az egész epizódba egyedül a mentők megjelenése képezett disszonáns akkordot, akik szegények a legkomolyabban vették a dolgot és erőszakkal menteni akartak.

Ha most nem, hát az én számomra megmentették ezt a kis históriát...

Riporter.

TÁVIRATOK.

A portugál forradalom.

Páris, október 13. A Havas-ügynökség jelenti Lisszabonból: Eddig meg nem erősített hír szerint az összeesküvők átlépték a határt és ma két új helységet szálltak meg. Részletes jelentés még hiányzik.

Berzeviczy tárgyalásai meghiusultak.

Budapest, okt. 13. A képviselőház elnöki fogadótermében ma déli 12 órakor Berzeviczy Albert elnök fogytatta a kompromisszum tárgyalásokat az ellenzék vezérével. Ez alkalommal a néppárt került puhításra és az elnök gróf Zichy Aladárral, valamint Rakovszky Istvánnal vonult fére. Ma azonban már határozottan az a hangulat, hogy a békére nincs kilátás. A munkapárt többsége tudni sem akar kompromisszumról, az ellenzéki pártok vezérei között pedig nem igen sikerült egyöntetűséget felfedezni. Befejezett dolognak tartják, hogy Berzeviczy szép terve kátyuba akadt.

Ehezó tripoliszi arabok

Róma, okt. 13. A Corriere d'Italiának jelenti Tripoliszból: Az ehhezó arabok megtámadták az elmenekült török hegyőrség táborát és a parancsnoktól eleséget követelték. A török katonák nagy vérfürdőt rendeztek az arabok között.

Lemészárolt zsidók

Pétervár, október 13. Taskendből táviratozzák, hogy Orsóban öldöklő program volt. Az igazi orosz férfiak szövetsége elhíresztelte, hogy a zsidók elraboltak egy szárd fiugyermeket és rituális célra véret vették. A nép erre megrohanta a zsidókat, házaikat felperzselték, a menekülőket agyonverte.

Kolera Velencében

Róma, okt. 13. Velencében ismét terjed a kolera. Az Avanti közli, hogy tegnap tizen betegedtek meg és négyen meghaltak kolera-ban.

A brazillai vasuti katasztrófa

Génuva, okt. 13. A Secolo XIX. jelenti: A rio de jeneirói és sao-paolói gyorsvonatok összeütközésekor egyetlen egy utas sem menekült sértetlenül, és minden vagon összetört. A halottak száma közel kétszáz. Eddig még csak nyolc holttestet lehetett kiásni a romok alól.

Budapesti gabonatözede.

Az árak 50 kilogramonként

buza okt.	12 09—12 10.
buza apr.	12 20—12 23.
rozs okt.	10 31—10 37.
zab május.	—
zab okt.	9 42—9 44.

Főmunkatárs:

VOITZ GYÖRGY ZOLTÁN.

HÁZLEBONTÁS

miatt

a raktáron levő összes papirárunk

u. m.:

Iskolai füzetek,

író- és rajzozerek, irodai és

Levélpapírok,

üzleti könyvek,

Répeslevelezőlapok

leszállított árban kaphatók

HOROVITZ ZSIGMOND

papírüzletében

Debreczen, Piacz-utca 12. sz.

(volt Stenowinger-ház.)

————— **Izléses** —————

nyomtatványok

bankok, hivatalok, iparosok, kereskedők, munkások részére

jutányos árban készülnek.

Papírüzleti telefon 330. Könyvnyomdai telefon 412.

Miért

Ne fogadjunk el
Má-à-ást!!!

csak Óriás

F E D Á K

Cipőcrém-et?

Mert

szépfényt ad

Mert

Elegáns tőle a lábbeli

Mert

**puhán
tartja**

Mert

Nem rongálja

Mert

Vizhatlanná teszi

a bőrt

Mert a

legkényesebb izlést
kielégíti és

Mert egy

Óriás Fedák

cipőcrém, mely 4-szer annyit tartalmaz,

mint egy
más doboz

30 fillér-ért

ebben a drága vi-
ágban az egyedüli

olcsóság

Apró hirdetések.

Tíz szög 50 fill., minden további szó 5 fill.
Apróhirdetések előre fizetendők.

Levelezés.

Intelligens, csinos, molett urilánynak irodai állást szerzek, állandóan támogatnám barátságában. Fényképpel ellátott levelek, pontos címmel kéretnek **„kebelbarát”** címe. a kiadóba. **Így nem felelők fényképei és levelei visszaadandók.** Diszkrétio biztosítva.

Ünneber barátja lenne öröklő, fess, szép övegy urinőnek. Levelek **„Egyedülálló”** címen kéretnek a kiadóba.

Pérfelmen menne csinos, molett izr. urilány 10 ezer korona hozománnyal. Csakis jobb állásban levő hivatalnokhoz. Leveleket **„Boldog jövő”** cím alatt a kiadóhivatal továbbítja.

Vegyesek.

Hajduszoboszlón Horogh Mihály fűszer- és vegyeskereskedésében egy ügyes fűszersegéd azonnal alkalmazást nyerhet.

Csinos, molett asszony nál lakást bérelnék. Levelet **„Gazdász”** jellegre a kiadóba kérek.

Uj ebédlő kredencz, 3 ágy, 2 éjeli szekrény jutányosan eladó Homokkert Szabó Kálmán-utca 23. sz.

Kajgyárakat és karpereczeket készítőket jelentkezzenek lapunk kiadóhivatalában.

Iskolai gyakorlatossággal bíró fiatalember délutáni foglalkozást keres. Cím a kiadóban.

BOR! Borivők, vendéglátók tudomására hozom, hogy töltés természetesen, tiszta dalmáciai fajborokat jutányos áron beszeresthetnek. Ötfele, szőlés, hektója 60 korona, vörös szőlés 58 korona, fekete bikavér 65 korona. Rendelhető 50 literes hordó is. Meggyőződéssel önköltségi áron bérmentve 5 kilogrammos postamintát 4 koronáért küldök. — Cím: Park Ódva borsgyárgyárosoké, Pécsre.

Dezokvarrelőnyök állandó alkalmazást nyerne Takács Sándorné nőruha varrodájában Kőcsy-utca 22.

Több szobát is gázi áron adja Gáspár Testvérek hentesüzlete Székelyudvarhelyt.

Ég vasást, ipari célra nagyon alkalmas, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Legpon-
tosabb

Órák

legolcsóbban

GASPARIK ÁDÁM

órás és ékszerész

Hunyadi-utca 12. szám és fióküzlet
Szent-Anna-utca 2.

Növények, virágok

telelésre és gondozásra

a Rabkertbe elfogadtatnak. Bejelentések a debreczeni törvényszék fogházfelügyelőjénél teendők meg.

Eladó téglá !!

Hogy a beállott nagy keresletnek megfelelhessünk, téglagyárunk kapacitási képességét lényegesen emeltük és ma már abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy kitűnő, préselt

mészhomok téglát

minden mennyiségben szállíthatunk mérsékelt árak mellett. Kivánatra árajánlattal bármikor készséggel szolgálunk.

„Bóni” gyártelep és mezőgazdasági r.-t. Nyirbátor.

Áradi és Csanádi Egyesült vasutak honczói (gurahonczai) cementgyára

portland cementet

akadálytalanul és pontosan szállít.

Minőségért felelőséget vállal.

I. rendű Cserhasábtüzfát szállít Fischer és Wollner cég

APÁTKERESZTUR állomáson
száz mázsánként

126.— koronáért

20 korona előzetes beküldése ellen utánvéttel.

A vasuti fuvar Debreczenig 35—36 koronába kerül.

Megrendelések a cég biharszegi irodájába küldendők.

Modern utcai
három szoba,
előszoba,
konyha, éléskamara és
mellékhelyiségekkel
vizvezeték és villanyvilágítással
berendezve
**November hó 1-sejére
kiadó.**

Darabos-utca 7. szám.

Aki gyomorofájós, bélbeteg, étvágytalan, lesóványodáshoz hajlandós, használja a számos év óta jónak bizonyult **gyomorsót, Schaumann** gyógyszerésztől **Stockerauban.**

Aki szabályozni és épségben akarja tartani jó emésztését, használja a Schaumann-féle gyomorsót, tapasztalni fogja, hogy más szerek ellenében mily jól érzi magát.

Gyomorsó eltávolítja azonnal a fölösleges gyomorsavat és előmozdítja az emésztést. Egy doboz ára 1 kor. 50 fillér. **Gyomorsó-pasztillák** kényelmes s kellemes, ugyanazon hatást teszik, mint a gyomorsó. — Ára tartsolynkint phiolával a 10 gyomorsó-pasztillával **kor. 1.50.** Postai széküldés legkevesebb 2 doboz megrendésnél — utánvéttel

**Schaumann gyógyszerész
Stockerauban.**

Kapható minden gyógyszerésztárban.

Schaumburg-Lippe Herceg Beremendi

portlantcement és mészművei

Kereskedelmi igazgatóság:

P É C S, Indóház-utca 42. szám.

Művek: **BEREMEND.**

Kitűnő minőségű és páratlanul szép színű

portlandcement és fehérmészgyártása,

valamint géppel zuzott kavics és nyers mész előállítására.

Évi termelés: 500,000 q portlandcement, 120,000 q fehérmész, 800,000 q kavics.

Portlandcementünk kiváló minősége mindenütt a legnagyobb elismerést vívta ki. A hivatalos szabványokat messze felülmúló minőségért szavatolunk.

Pontos és gyors kiszolgálás!

CIGARETTÁZÓK!

Egyesüljete a cigaretták óriási áremelése miatt! Ne sajnáljátok a kis fáradságot! — Töltsetek

Jacobi Antinicotin-hüvelyeket,

vagy **„OTTOMÁN” (törökfej)**

és **„TIP-TOP”** aranyzopókás cigarettapapírt.

CSÁSZÁRFÜRDŐ

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar igralmas-rend tulajdona. Elsőrangú kőnes hővizű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszaporogatások, uszodák, külön hölgyek és urak részére. Török- és márványfürdők; hőlég-, szénsavas- és villamos vízfürdők. — A fürdők kitűnő eredménnyel használatnak főleg csuszobántalmaknál és idegbajok ellen. — Ivó-kúra a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés intányos árak. — Gyógy- és zenedij nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

az igazgatóság.